

Perniagaan Online Dari Perspektif Syariah

Suhaida Abu Bakar¹, Norhidayah Ali²

¹AKADEMI PENGAJIAN ISLAM KONTEMPORARI, UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA, CAWANGAN KEDAH.

²FAKULTI PENGURUSAN PERNIAGAAN, UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA, CAWANGAN KEDAH.

*suhaida596@uitm.edu.my

Amalan perniagaan secara tradisional atau *offline* telah lama bertapak di Malaysia. Dengan kerancakan teknologi terkini trend perniagaan internet berkembang pesat. Teknologi internet menyediakan pelbagai bentuk kemudahan dan akses berterusan kepada pengguna untuk mendapatkan maklumat, hiburan, rangkaian dan perhubungan. Dari perspektif perniagaan, teknologi ini juga meningkatkan aktiviti perniagaan dan pertumbuhan ekonomi. Perniagaan internet adalah proses di mana peniaga boleh berkongsi maklumat, menjaga hubungan dan menjalankan urusan perniagaan menggunakan teknologi (Ainin Sulaiman, 2000). Manakala, perniagaan atau dagangan melalui internet juga bermaksud penukaran maklumat perniagaan, urusan jual beli produk, perkhidmatan dan maklumat menerusi aplikasi internet.

Perniagaan internet adalah perniagaan yang dilakukan menerusi internet tanpa memerlukan modal yang tinggi atau kos yang tinggi. Peniaga boleh mula melakukan perniagaan internet tanpa perlu ada pengalaman yang meluas. Teknologi internet telah membuka pelbagai ruang dan kemudahan yang berterusan kepada pengguna dan peniaga tanpa sempadan masa dan tempat. Di antara faktor-faktor yang menyumbang kepada perniagaan internet boleh dilihat melalui dua perspektif iaitu pengguna dan peniaga. Bagi pengguna, teknologi internet memberi kemudahan dan penjimatan masa di mana pencarian maklumat atau pembelian boleh dibuat pada bila-bila masa tanpa mengira tempat. Bagi peniaga pula, kemudahan dan faktor penjimatan masa juga memainkan peranan penting. Di samping itu, peniaga dapat menjimatkan kos dan menjaga pendapatan yang lebih tinggi.

Secara umumnya, terdapat tiga jenis perniagaan internet di Malaysia iaitu penjualan produk fizikal, produk digital dan produk perkhidmatan. Peniaga yang mempunyai modal yang besar, bolehlah bermula dengan menjual produk sendiri dan secara langsung serta mula menyimpan stok. Manakala, individu yang berminat dengan perniagaan internet ini boleh menceburi perniagaan internet dengan modal yang minima dengan mendaftar sebagai agen *affiliate* atau agen *dropship*. Di antara jenis-jenis perniagaan internet yang lain yang sering dipraktikkan adalah jualan secara langsung (*direct distribution*), rangkaian sosial dan emel,

Senario lanskap perniagaan di Malaysia banyak dipengaruhi dari keberkesanaan internet itu sendiri. Justeru, ramai peniaga yang bertukar dari perniagaan *offline* kepada perniagaan internet. Namun begitu, terdapat beberapa isu yang diketengahkan oleh kedua-dua pihak di antara pembeli dan pengguna internet. Salah satu isunya adalah sistem sekuriti yang ditawarkan dalam perniagaan internet seperti transaksi yang selamat bagi maklumat pengguna, keselamatan dalam urusan perniagaan dan maklumat tidak dapat digodam oleh pihak ketiga, risiko samada produk atau servis yang ditawarkan bertepatan dengan pilihan pembeli perlu diberi perhatian. Justeru, antara lima peringkat dalam memastikan perniagaan internet menurut landasan Syariah bagi melindungi hak pembeli dan mendisiplinkan peniaga ialah:

- ♦ *Al-Ta'aqud* iaitu niat serta iktiqad kita melibatkan diri dalam urusan perniagaan online.
- ♦ *Sihha* iaitu melakukan kesahihan terhadap barang yang ingin ditempah kepada penjual
- ♦ *Nafath* iaitu melaksanakan rekod tempahan dan pembungkusan barangan
- ♦ *Ilzam* iaitu aqad antara penjual dan pembeli. Kebiasaannya aqad yang terlibat dalam perniagaan online ialah aqad jual beli salam.

Penghantaran barang kepada pelanggan sama ada secara terus (*cash on delivery*) atau melalui "dropship". (Norazlina Zainal, 2005)

Di samping itu, beberapa prinsip asas syariah dalam urusan muamalat dalam perniagaan online perlu diketahui antaranya:

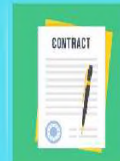
- ◊ Kerelaan dalam berurus niaga antara pembeli dan penjual melalui lafaz
- ◊ Tidak mengandungi unsur gharar (meragukan), may-sir (judi) dan riba dalam urusan niaga online.
- ◊ Produk dan perkhidmatan online mestilah halal di sisi syarak
- ◊ Tiada unsur manipulasi seperti ihtikar (sorok barang) dengan tujuan meningkatkan harga barangan
- ◊ Prinsip khiyar iaitu pilihan sama ada meneruskan kontrak atau membatalkan kontrak

Justeru, memilih sesuatu perniagaan atau perkhidmatan yang halal lagi baik merupakan kewajipan bagi setiap muslim.

Rujukan

- [1] Ainin Sulaiman. (2000). The status of e-commerce applications in Malaysia. *Information Technology for Development*, 99, 153-161.
- [2] Daniel, E. (2003). An exploration of the inside-out model: E-commerce integration in UK SMEs. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 10(2), 233-249.
- [3] Noarazlina Zainul. (2005) "Mobile commerce from an Islamic Perspective. *Proceedings of International Conference on E-commerce*. 10-11 Jan 2005, The Summit Hotel, Subang, Selangor, Malaysia.

PERNIAGAAN ONLINE : PATUH SYARIAH

1.) INITIATING A CONTRACT (AL-TA'QUT)

niat serta iktiqad kita melibatkan diri dalam urusan niaga online.

2.) CONFIRMING TO VALIDITY (SIHHA)

-melakukan kesahihan terhadap barang yang ingin ditempah kepada penjual

3.) IMPLEMENTATION (NAFATH)

-melaksanakan rekod tempahan dan pembungkusan barangan

4.) BINDING (ILZHAM)

-aqad antara penjual dan pembeli. Kebiasaannya aqad yang terlibat dalam perniagaan online

5.) DELIVERY (STATE OF EXCHANGE)

-penghantaran barang kepada pelanggan sama ada secara terus (cash on delivery) atau melalui "dropship".

SOURCES:

Noarazlina Zainul, Fauziah Osman & Siti Hartini Mazlan, (2004). E-commerce from an Islamic perspective. *Electronic Commerce Research and application*, 3, 280-293

Noarazlina Zainul, (2005). Mobile commerce from an Islamic Perspective. *Proceedings of International Conference on E-commerce*. 10-11 Jan 2005, The Summit Hotel, Subang USJ, Selangor, Malaysia.